Laki

Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä, joita ovat avioehtoasioiden rekisteri, avoliittoasioiden rekisteri, lahjoitusasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri sekä holhousasioiden rekisteri.

2 §

Rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus

Avioehtoasioiden rekisterin, avoliittoasioiden rekisterin ja lahjoitusasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on yksityishenkilöiden välisten oikeustoimien rekisteröitäväksi jättämiseen tai rekisteröintiin liittyvien oikeusvaikutusten voimaan saattaminen sekä tietojen saattaminen julkisiksi.

Vihkimisoikeusrekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on myönnettyjen vihkimisoikeuksien hallinnointi ja valvonta sekä avioliittojen pätevyyden selvittäminen. Vihkimisoikeusrekisteri sisältää tiedot avioliittolain (234/1929) ja vihkimisoikeudesta annetun lain (/) nojalla myönnetyistä vihkimisoikeuksista.

Holhousasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvominen ja kolmansien oikeuden turvaaminen.

3 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa omassa toiminnassaan rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksesta, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 III luvussa säädettyjen rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta sekä mainitun asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa, 24 ja 25 artiklassa ja 31—34 artiklassa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja vastuista.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista rekisterinpitäjän tehtävistä siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

2 luku

Rekistereihin tallennettavat tiedot

4 §

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avioliittolain 35 §:n 4 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta avio-oikeuden poistamisesta, 43 §:n 1 momentissa tarkoitetusta avioehtosopimuksesta, 104 §:n 2 momentissa tarkoitetusta osituskirjasta sekä 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista sopimuksista seuraavasti:

1) puolisoiden nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
2) puolisoiden kotikunnat tai asuinvaltiot;
3) avioliiton solmimispäivä;
4) avioliiton purkautumispäivä ja purkautumisen peruste;
5) asiakirjan laji ja päiväys;
6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
7) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan lisäksi 1 momentissa tarkoitetut tiedot seuraavista asiakirjoista:

1) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus;
2) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1104 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus.

5 §

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetuista omaisuuden erottelukirjasta, hyvitystä koskevasta sopimuksesta tai muusta asiakirjasta seuraavasti:

1) avopuolisoiden nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
2) avopuolisoiden kotikunnat tai asuinvaltiot;
3) asiakirjan laji ja päiväys;
4) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
5) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

6 §

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitetusta lahjoitusta koskevasta ilmoituksesta seuraavasti:

1) lahjanantajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
2) lahjansaajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
3) lahjanantajan kotikunta tai asuinvaltio;
4) lahjan kohde;
5) lahjan antamisen ajankohta;
6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
7) rekisteriviranomaisen nimi, ilmoituksen rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

7 §

Vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavat tiedot

Kun vihkimisoikeus on myönnetty vihkimisoikeudesta annetun lain tai avioliittolain 17 a §:n 2 momentin taikka 112 tai 113 §:n nojalla, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa seuraavat tiedot:

1) vihkimisoikeutta hakeneen yhdyskunnan nimi ja kotipaikka;
2) vihkijän nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
3) vihkijän virka-asema taikka ammatti- tai tehtävänimike ja asemapaikka;
4) vihkimisoikeudelle mahdollisesti asetetut ehdot tai rajoitukset sekä vihkimisoikeuden sisältö;
5) vihkimisoikeuden myöntänyt viranomainen, myöntämispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika;
6) peruuttamispäätöksen tai väliaikaisen määräyksen sisältö, antopäivä ja voimassaoloaika.

Kun vihkimisoikeus on liitetty tiettyyn virkaan, toimeen tai tehtävään, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa lisäksi seuraavat tiedot:

1) vihkimisoikeuden saaneen viranomaisen tai yhteisön nimi ja kotipaikka;
2) virka, toimi tai tehtävä, johon vihkimisoikeus on liitetty.

8 §

Holhousasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Holhousasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot holhoustoimesta annetun lain 7 luvussa tarkoitetusta edunvalvonnasta ja edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 27 §:ssä tarkoitetusta edunvalvontavaltuutuksesta seuraavasti:

1) edunvalvojan ja hänen päämiehensä tai edunvalvontavaltuutetun ja valtuuttajan nimi, osoite ja kotikunta sekä henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
2) tiedot päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä;
3) tiedot tuomioistuimen tai holhousviranomaisen määräämän edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun tehtävän alkamisesta ja päättymisestä sekä edunvalvojan tehtävän sisällöstä;
4) tiedot edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisesta ja vahvistetun valtuutuksen lakkaamisesta;
5) tiedot siitä, mikä viranomainen on määrännyt edunvalvojan, päättänyt päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta tai vahvistanut edunvalvontavaltuutuksen;
6) tiedot edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun toimintaa valvovasta viranomaisesta;
7) tieto päämiehen, edunvalvojan, valtuuttajan tai valtuutetun kuolemasta.

Kun edunvalvojaksi on määrätty yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, henkilötunnuksen, osoitteen ja kotikunnan asemesta rekisteriin tallennetaan palveluntuottajan nimi ja muut

palveluntuottajan yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.

Jos edunvalvoja tai valtuutettu vaihtuu taikka edunvalvojan tai valtuutetun tehtävää taikka päämiehen toimintakelpoisuuden rajoitusta muutetaan, rekisteriin tallennetaan tieto siitä, mistä alkaen muutos on voimassa. Kun edunvalvontavaltuutus vahvistetaan varavaltuutetun tai toissijaisen valtuutetun osalta, rekisteriin tallennetaan häntä koskevat 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdissa tarkoitetut tiedot.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallentaa tieto edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä sekä valtuutuksen osittaista vahvistamista ja valvonnan lopettamista koskevia lisätietoja.

Mitä edellä säädetään edunvalvojasta ja päämiehestä, on sovellettava kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 56 §:ssä tarkoitettuun lapsen edustajaan ja lapseen silloin, kun edustajan määräämistä koskeva tieto on tallennettava holhousasioiden rekisteriin.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä 8 §:ssä tarkoitettujen tietojen tallentamisen ajankohdasta sekä edunvalvontavaltuutuksesta tallennettavien 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lisätietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Tietojen käyttö

10 §

Rekisterien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, jokaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto tämän lain 4—7 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallennetuista tiedoista. Kotikuntaa koskevan tiedon voi kuitenkin saada vain, jos tieto on julkinen.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään ja jollei tämän lain 12 §:n 1 momentista muuta johdu, jokaisella on oikeus saada 8 §:ssä tarkoitetusta holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietylle henkilölle määrätty edunvalvoja, kuka on henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu.

Mitä 2 momentissa säädetään edunvalvojasta, sovelletaan myös edunvalvontavaltuutettuun.

Valtion tai kunnan viranomaisella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot holhousasioiden rekisteristä.

Siitä poiketen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä tunnusta tietosuojalain (1050/2018), henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) tai muun lain perusteella.

Asianosaisen, edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun oikeudesta tiedonsaantiin säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä.

11 §

Tietojen luovuttamistavat

Rekistereiden tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena.

Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla päättää Digi- ja väestötietovirasto. Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 22—24 §:ssä.

12 §

Tietojen säilyttäminen rekistereissä

Holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa. Sen jälkeen, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa, oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto 10 §:n 2 momentin nojalla on ainoastaan sillä, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Muihin tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi.

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen tietojen käsittelyyn.

Jos rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on kuitenkin merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Tällaista tietoa saa käyttää vain, kun se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Virheelliseksi todettu tieto on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei ole enää tarpeen.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

14 §

Maksut

Digi- ja väestötietoviraston tämän lain mukaisista suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.
Tällä lailla kumotaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki (57/2005).

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero